

У подальшій дослідницькій роботі передбачається поглиблений аналіз впливу педагогічних умов, створених на заняттях з хорового диригування, на формування методичної компетентності майбутніх учителів музики.

Література

1. Олексюк О.М. Музична педагогіка: навч. посіб. /О.М.Олексюк. - К.: Київ. ун-т ім. Б.Грінченка, 2013. – 248 с.
2. Соловова Н.В. Методическая компетентность преподавателя вуза: монография. М.: Изд-во АПК и ППРО, 2010. 300 с
3. Приходько В. М. Впровадження новітніх технологій у вищій школі / В. М. Приходько // Постметодика. – 2002. – № 2/3. – С. 115–118.)
4. Теряєва Л.А. Модель формування методичної компетентності майбутніх учителів музики в процесі диригентсько-хорової підготовки / Л.А. Теряєва // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. —Вип. 19 (24). К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2015. – 57-59 с.

УДК 378.637.016

Ху Манлі

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ ДО КЕРІВНИЦТВА ВОКАЛЬНИМ АНСАМБЛЕМ

Статтю присвячено питанням підготовки майбутніх учителів музики до керівництва вокальними ансамблями в сучасних умовах фахового навчання у вищому навчальному педагогічному закладі, а також розкриттю змісту вокально-методичного напрямку диригентсько-хорової підготовки майбутніх учителів музики. Розглянуто особливості змісту формувального експерименту, що відображено в методичній системі, спрямованій на інтеграцію процесу формування вокально-методичних знань і вмінь. Основними завданнями цього етапу було визначено: формування методичної готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокальним ансамблем; розробка методичної системи, яка включала ефективні педагогічні методи; планування фахового саморозвитку студентів; спрямування майбутніх учителів музики до творчого самовиявлення. Процесуальні особливості підготовки статті зумовлені добром і застосуванням відповідних методів: вивченню та аналізу дидактичних робіт із проблеми методичної підготовки майбутніх учителів музики до фахової діяльності; теоретичному аналізу та узагальненню ідей щодо розвитку вокального голосу учнів шкільного віку, викладених у сучасних дослідженнях; методу конкретизації методичних матеріалів; методу спостереження за ходом навчальної діяльності студентів музично-педагогічних факультетів.

Ключові слова: методична підготовка, вокальний ансамбль, формувальний експеримент, майбутній вчитель музики.

В статье рассматриваются вопросы подготовки будущих учителей музыки к руководству вокальными ансамблями в современных условиях профессионального обучения в высшем учебном педагогическом учреждении, а также раскрывается содержание вокально-методического направления дирижерско-хоровой подготовки будущих учителей музыки. Рассмотрены особенности содержания формирующего эксперимента, что отражено в методической системе, направленной на интеграцию процесса формирования вокально-методических знаний и умений. Основные задания этого этапа: формирование методической готовности будущих учителей музыки к руководству вокальным ансамблем; разработка методической системы, которая включает эффективные педагогические методы; планирование самостоятельного развития студентов; побуждение будущих учителей музыки к творческому самовыражению. Процессуальные особенности подготовки

публикации предполагают подбор и применение соответствующих методов: изучения и анализа дидактических работ в русле проблемы методической подготовки будущих учителей музыки к профессиональной деятельности; теоретический анализ и обобщение идей развития вокального голоса учеников школьного возраста, которые рассмотрены в современных исследованиях; метод конкретизации методических материалов; метод наблюдения за процессом учебной деятельности студентов музыкально-педагогических факультетов.

Ключевые слова: методическая подготовка, вокальный ансамбль, формирующий эксперимент, будущий учитель музыки.

The article is devoted to the preparation of future music teachers to guide vocal ensembles in modern conditions of professional training in pedagogical higher education institution. The content of vocal and methodical direction of conductor and choral training future music teachers. The features content formative experiment, which is reflected in a methodical system that aims to integrate the process of forming the vocal methodological knowledge and skills. The main tasks of this phase were identified: formation methodology of future music teachers to guide vocal ensemble; development of methodical system that included effective teaching methods; planning professional self-development of students; direction of future music teachers for creative self-expression. Procedural peculiarities of the article due to selection and use of appropriate methods: the study and analysis of didactic works on problems of methodical preparation of future teachers for professional activities; Theoretical analysis and synthesis of ideas for vocal voice students of school age is contained in the current study; specifying the method of teaching materials; method of monitoring the progress of students learning music and teaching faculties.

Keywords: methodical preparation, vocal ensemble, of forming experiment, a future teacher of music.

Виконання соціального замовлення в підготовці конкурентно спроможних фахівців пов'язане з активізацією розробок нових педагогічних ідей, методичних надбань для побудови теоретичної концепції методичної підготовки майбутніх учителів музики, спрямованої на їх практичне використання. У процесі набуття майбутніми вчителями музики – керівниками вокальних ансамблів фаховонеобхідних компетенцій є важливим етапом, на якому необхідно навчити їх прогнозувати своє подальше професійне становлення, враховувати всі зміни у соціальному середовищі, а також розвиток сучасного інформаційного середовища.

Методична діяльність учителя музичного мистецтва – керівника вокального ансамблю, який працює, та майбутнього вчителя музики мають суттєві відмінності, оскільки реалізуються в різних умовах: перша – в умовах практичної професійної роботи, друга – в умовах навчальної діяльності студентів. Методична діяльність керівника вокального ансамблю, який здійснює вокально-педагогічну роботу з учнями, реалізується через такі її види: навчальна діяльність, організаційна, комунікативна, діагностична, проектувальна.

Провідним видом методичної діяльності вчителя музичного мистецтва – керівника вокального ансамблю є навчально-методична діяльність, завдяки чому уможливорюється реалізація методичної системи навчання учнів співу в ансамблі на різних рівнях: на рівні сприймання музичного твору; вокально-технічних вправ; репетиційної роботи над інтонаційними та технічними труднощами в музичному творі; вокальної роботи над художньо-виразним виконанням музичного твору. Методична діяльність майбутніх учителів музики реалізується в умовах освітнього процесу у вищому навчальному педагогічному закладі, що є процесом набуття особистістю навчального досвіду та його збагачення, котре спрямоване на оволодіння методичними компетенціями.

Аналіз наукової літератури свідчить, що окремі аспекти досліджуваної проблеми завжди перебували в центрі уваги науковців, які свої праці присвятили методичній підготовці майбутніх учителів музики. Так, було розглянуто питання методичної діяльності (М.Макарченко), значення суб'єктного досвіду особистості для якісної методичної роботи

(І.Якиманська, І.Авдєєва, О.Локтіонова), розробка організаційно-методичних систем (М.Гаріна, В.Докучаєва, В.Корольков, М.Поташнік, Г.Серіков).

Метою даної статті є розкриття особливостей формування готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокальними ансамблями. Основним завданням на цьому етапі є визначення та розробка змісту методичної підготовленості майбутніх учителів музики до художньо-творчої роботи з вокальними ансамблями.

Доцільно зазначити, що дослідний етап експериментальної роботи з означеної проблеми був спрямований на формування методичної підготовленості майбутніх учителів музики до керівництва вокальним ансамблем та проходив у декілька етапів. Кожен етап формувального експерименту було підпорядковано визначеній меті та дослідницьким завданням. Враховуючи вихідні дані початкових зрізів експериментальної та контрольної груп, ми встановили невідповідність між рівнями в області теоретичних знань, вокальних умінь, і відсутністю умінь проведення репетиційної вокальної роботи з учнями шкільного віку. Це стало підставою для занепокоєння щодо якості фахової готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокальним ансамблем.

Протягом формувального експерименту вирішувалось питання залучення студентів до прояву особистісної готовності до керівництва вокальним ансамблем. Здатність фахового самовизначення у пошуку власного стилю художньо-творчої діяльності сприяло розумінню студентами значимості наявного стилю під час вокальної роботи з учнями загальноосвітньої школи. Так, для актуалізації уваги студентів до проблем готовності до керівництва вокальним ансамблем, залучення їх до проведення вокально-хорової роботи над музичним твором з використанням ефективних методів вокально-хорового розвитку учнів, які доцільно в подальшому використовувати у майбутній фаховій діяльності [5,202].

Згідно стратегічного плану розвитку Південноукраїнського державного педагогічного університету імені К.Ушинського щодо впровадження ефективних методик у навчально-виховний процес на факультеті мистецтв майбутніх учителів музики почали читати навчальний спецкурс «Методика роботи з вокальним ансамблем», який був спрямований на оволодіння майбутніми керівниками вокальних ансамблів необхідною навчальною інформацією та способами реалізації музично-педагогічної діяльності. Спецкурс забезпечував студентів базовими знаннями щодо вокально-педагогічної роботи з учнями різного шкільного віку, а розроблені автором навчальні завдання сприяли як швидкому засвоєнню цих знань та репертуарного тезаурусу вокальних творів, так і практичному використанню набутих вокальних навичок у навчальній діяльності над музичним твором. Подані навчальні завдання входили до блочної структури вокально-педагогічної роботи з учнями вокального ансамблю, яка містила: початковий блок – націлений на вокально-педагогічну роботу з учнями молодшого шкільного віку; розвивальний блок, який передбачав розвиток вокального голосу учнів середнього шкільного віку; підлітковий блок, де навчальні завдання були спрямовані на розвиток вокального голосу в учнів старшого шкільного віку. Деякі навчальні завдання передбачали залучення студентів до самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Доцільно зазначити, що нами було виокремлено основні завдання навчального спецкурсу, які поставали в наступному: узагальнити теоретичний і практичний досвід, отриманий студентами під час вивчення циклу диригентсько-хорових дисциплін у процесі фахового навчання у вищому навчальному педагогічному закладі; ознайомити майбутніх учителів музики з теоретичними аспектами складових вокально-хорового виховання учнів загальноосвітніх шкіл, особливостями розвитку співацького голосу дитини за сучасними вимогами до цього аспекту фахової діяльності, та сприяти оволодінню студентами практичними навичками з метою їх впровадження у майбутню фахову діяльність.

Отже, реалізація спецкурсу «Методика роботи з вокальним ансамблем» має особливе значення саме у вищому навчальному педагогічному закладі мистецької освіти. Адже завданням ВНЗ стає підготовка майбутніх учителів музики відповідно до найбільш ефективних засобів, форм та методів до формування методичної готовності студентів до керівництва вокальними ансамблями.

Запропонована нами методика має інноваційний характер, і включає обрані нами підходи до підготовки студентів до керівництва вокальним ансамблем. Адже в сучасних умовах недостатньо, щоб педагогічна діяльність учителя музики загальноосвітньої школи обмежувалась лише викладанням уроків музичного мистецтва[3]. Коло необхідних умінь учителя музики значно розширилось через те, що сучасний учитель музики повинен уміти організувати позакласну творчо-музичну діяльність учнів, залучати їх до співу в вокальному ансамблі, до виступів у шкільних концертних заходах. Музичний твір постає як засіб формування професійної компетенції, відіграючи велику роль у процесі вокального розвитку учнів. Специфіка методичної підготовки майбутніх учителів музики до керівництва вокальним ансамблем передбачає здобуття вокально-методологічної компетентності, а також розвиток фахових знань і вмінь щодо художнього керівництва вокальним колективом та прагнення до фахової самореалізації.

У експериментальній групі була реалізована розроблена нами методична модель ефективної підготовки керівника вокального ансамблю в системі вищої музично-педагогічної освіти України та Китаю. У контрольній групі навчальний процес організовувався у звичному порядку. На основі результатів навчальної діяльності нами був зроблений висновок про практичну однорідність студентів контрольної та експериментальної груп щодо сформованості методичної підготовленості студентів до керівництва вокальним ансамблем.

Майбутні керівники вокальних ансамблів упевнились у тому, що застосування педагогічних методів навчання під час фахової роботи сприяє: більш свідомому виконанню навчальних завдань; набуттю вміння здійснювати пошук щодо власного стилю художньо-творчої діяльності; систематизації знань щодо методики роботи з вокальним ансамблем; оволодінню репертуарним тезаурусом вокальних творів; вільному володінню виконавськими вокальними навичками; набуттю комунікативних умінь у роботі з вокальним ансамблем; вмінню саморегуляції вокально-хоровою діяльністю; розвитку уваги, уяви, спостережливості; розвитку нестандартного мислення та здатності до прояву творчої оригінальності у моделюванні художнього образу й театралізації хорових творів, і на цій підставі бачити перспективу застосування фахових знань і вмінь у процесі формування методичної готовності до керування вокальним ансамблем.

Процесуальні особливості цієї підготовки передбачають підбір і застосування відповідних методів: вивчення та аналізу дидактичних робіт стосовно проблеми методичної підготовки майбутніх вчителів музики до професійної діяльності; теоретичний аналіз і узагальнення ідей розвитку вокального голосу і слуху школярів з урахуванням вікових особливостей розвитку голосу; метод конкретизації розроблених методичних матеріалів; метод спостереження за процесом навчальної діяльності студентів музично-педагогічних факультетів.

У висновках доцільно зазначити, що підготовка майбутніх учителів музики до керівництва вокальними ансамблями в сучасних умовах професійного навчання у вищому навчальному педагогічному закладі базується на розробці методичної системи, спрямованої на інтеграцію процесу формування вокально-методичних знань і умінь студентів. Основні завдання цієї роботи: формування методичної готовності майбутніх учителів музики до керівництва вокальним ансамблем; розробка і впровадження ефективних педагогічних методів; планування самостійного розвитку студентів; спонукання майбутніх учителів музики до творчого самовираження.

Подальше дослідження проблеми формування методичної готовності майбутнього вчителя музики до керівництва вокальним ансамблем постає у вивченні розвитку та вдосконалення рівня сформованості інформаційної компетенції вчителя музичного мистецтва – керівника вокального ансамблю.

Література

1. Єременко О. В. Єдність раціональних та емоційних аспектів навчальної діяльності майбутніх з музичного мистецтва / О. В. Єременко // Педагогіка вищої та середньої школи:

Збірник наукових праць / гол. ред. – проф. Буряк В. К. – Кривий Ріг: КДПУ, 2011. – Вип. 32. – С. 306 – 312].

2. Левшенко Т. Формування експресивної виразності в процесі хорового диригування / Т. Левшенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова Серія 14 Теорія і методика мистецької освіти: Збірник наукових праць. – Вип. 16 (21) Частина 2. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2014 – 253 с.

3. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – К. : Освіта України, 2008. – 274 с.].

4. Рудницька О. П. Основи викладання мистецьких дисциплін: Навч. посіб. – К., 1998 – С. 25 – 34.

5. Теорія та методика мистецької освіти. Наукова школа Г.М. Падалки. Колективна монографія / під наук. ред. А. В. Козир. – Вид. друге, доповн. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – 402 с.

УДК 37.011.3-051:159.937:78.01

Чжан Їфу

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ХУДОЖНЬО-ОБРАЗНОГО СПРИЙНЯТТЯ У МАЙБУТНЬОГО УЧИТЕЛЯ МУЗИКИ

У статті досліджується проблема розробки та впровадження у процес фахової підготовки майбутніх учителів музики методів психолого-педагогічної діагностики сформованості художньо-образного сприйняття з метою виявлення індивідуально-особистісних характеристик реалізації означеного феномена та визначення засобів педагогічного впливу на розвиток художньої свідомості вчителів-музикантів. Розроблено систему критеріїв сформованості художньо-образного сприйняття: емоційно-перцептивний, когнітивно-операційний та інтерпретаційно-оцінний критерії. Представлено поетапну методiku виявлення стану сформованості художньо-образного сприйняття у студентів музично-педагогічних факультетів, яка складається з методів визначення художніх уподобань в галузі музичного мистецтва, контент-аналізу, методики комплексно-порівняльного аналізу, перевірки якості образно-асоціативних уявлень (за Е. Шоеном), методу письмової анотації до музичного твору.

Ключові слова: художньо-образне сприйняття, майбутній учитель музики, музично-слухові уявлення, художньо-педагогічна інтерпретація.

В статье исследуется проблема психолого-педагогической диагностики состояния художественно-образного восприятия у будущих учителей музыки с целью выявления индивидуальных различий в реализации данного феномена и определения средств педагогической работы по развитию художественного сознания учителей-музыкантов. Разработана система критериев сформированности художественно-образного восприятия: эмоционально-перцептивный, когнитивно-операционный, интерпретационно-оценочный критерии. Представлена поэтапная методика выявления качества художественно-образного восприятия у студентов музыкально-педагогических факультетов, в частности: метод опроса для определения художественных предпочтений в области музыкального искусства, контент-анализ, комплексно-сравнительный анализ, метод проверки качества образно-ассоциативных представлений (по М.Шоену), метод письменной аннотации.

Ключевые слова: художественно-образное восприятие, будущий учитель музыки, музыкально-слуховые представления, художественно-педагогическая интерпретация.

The article deals with the issue of psychological and pedagogical diagnosis of artistic and imaginative perception appropriate for intending music teachers to identify individual differences